

Tähistime August Kitzbergi 160. sünniaastepäevä

Egä aaste om Kitzbergi Sõprade Selts kokku saanu, et tähiste kirjaniguärrä sünnipäevä ja temä luudut miilde tulete. Kik senitse Kitzbergi-päeve tegemise om alla kah oitu – Maie muuseumin om uurmisetüü: matkaraa ja sugupuu-uurmise nii kirjan ku pildin, tähtsündmuse om üles võet vilmilindi pääle.

Tänavaastese, 160. sünniaastepäevä tähistemise jaos akassive ettevalmistuse joba minevaaste pääle. Mulgi Kultuuri Instituudi juhatei Kaja Allilender kirjut projekti tääbelehe „Kitzbergi radadel“, rükmise jaos, Karksi Valla Kultuurikeskuse juhatei Kai Kannistu ütän oma maja rahvage tei teos „Augustiüü Augustige“. Abis olli Eesti Looduskaitse Seltsi Karksi jagu ihenotsan Rein Mägige. Mede kuulsa kirjamihe juubeli tähistemise man ollive toes kah Abja, Halliste ja Karksi vallavalitsuse.

Kitzbergi Sõprade Seltsi liikme ihenotsan Malle Keba ja Aino Purtsakuge käisive enne tähtpäevä läbi ümmerkaudse surnuaia ja teive kõrda Kitzbergi sugulaste ja endiste seltsi liikmide avvalatsi. Sii olli äräütlemede ilus ja tänuväärt tüü.

15. augusti keskpäeväs koguni Maiele, Kitzbergi kodu ulka Kitz-

Karksi külämaja näitemängupunt ja Asta Jaaksoo Kitzbergi monumendi man. Pilt: Margus Möisavald

bergi austejit lähiksest ja kaugeld. Tulti üle Eestimaa, tervisi tuudi Lätist kah. Kulleti Löötsavägilaste konserti, süüdi sünnipäeväringeld ja söideti ütänkuun läbi Alliste ja Karksi kandi pühäpaiga, mes Kitzbergi kirjatükkege seot. Tiijuhis olli „elun muuseum“ Asta Jaaksoo esi.

Öhtsapoliku minti Karksi-Nuia Kitzbergi monumendi

manu, kus Karksi külämaja naise astsive üles mitme näitemängutükiksege, mes Lepiku Viuu olli Kitzbergi ainetel püüne pääle säädän. „Augustige augustin“läits edesi Karksi Valla kultuurikeskuse, kus uvilise saive nätä August Kitzbergi näitemängu „Neetud talu“, millege

ast üles Vöhma näitemängupunt Rassijad. Tükk olli eht ja selle olli

püüne pääle säädän Olev Rass. Nüidse aa Eesti näitemänguge ast üles Seasaare Näitemängu Selts, nemä töive rahva ette Margus Vaheri tüki „Toonekurg“. Perämise ülesastmise tei Häädemeeste Harrastusteater Andrus Kivirähu tükige „Kalevipoeg“.

Augustiüü läits edesi konsertdige „Kodunolemine“. Oma laulege astsive üles sösare Anu

ja Triinu Taul. Vaatemede selle pääle, et olli kesküü, jakkus saalin rahvast ja muusika läits kigil enge. Ansamblege Alibi Duo peeti maha kah simman.

Täpi päald kesküüse akas Kitzbergi monumendi mant Libaundi juuskmine, mida avit läbi viia Karksi-Nuia Spordikuul. Jooseti Maiele, Kitzbergi tubamuuseumi manu ja tagasi, kokku kuus kilumiiterd müüdä pimet suurtiid. Osavõtjit olli 28 ja võitja aig 21 minutit ja 33 sekundit and kigil silmä ette. Edimese Libaundi joosu võit Heleene Tambet, kelle vanavanembide talu om Karksi-Nuia külle all, a esi õpib ta prilla Ameerikan ülikoolin.

Nõnda seiski uhke lambanaha all, viltmüts pähän, Kitzbergi ausamba ihen joosu võitja, nuur neiu, mitte mõni katessast joosnu mihest. Perämise osalise, kepikõndjade, saive raa läbi käitu ümäriguld tunni aage.

Tulevaaste 13. augustil tuleve „Augustige augustin“ ja „Augustiüü Augustige“ jälle. Põhjust Karksi-Nuia ja Kitzbergi radade pääle tulla om küländ, sest elu saap ilusamb ja rikkamb, ku mäleteme müüdä minnu aigu.

Kai Kannistu
Mulgi kiil: Kristi Ilves

Mulgimaa Peremäng luges kanapoja kokku

Mulgimaa Peremängu mänigiti sii suvi edimest kõrda. Kate päevä sihen saive uvilise tuttaves Mulgimaa ühenduste, keskuste, ettevõtete ja taludege. Egä mängja sai papre, mille pääl ollive kirjan kik nii koha, mes mängjit uutsive, ja sellesama papre pääle sai korjate kah templit.

Mängu mõte olli tetä omavahel tuttaves Mulgimaa ühenduse-asutuse ja paku inimestele siin nõndapallu põnevet tegemist, et na tules Mulgimaale ja jääs siia pikembes aas.

Rohkemb osavõtjit olli 5. juulil, kui mängupunkten panni ennest kirja üle 450 inimese, a muduki käisive palluden punkten üte ja sama inimese. Kige rohkemb rah-

vast käis Mulgi Savikoan ja Mulgi Madli kodukohvikun. Tõisel päeväl, 1. augustil olli uvilisi vähemb – ümäriguld sadakond inimest.

Augusti lõpuotsan saive mängu läbiviijade kokku ja arutive, mes läits äste ja mes tõine kõrd parembini tetä. Jagati kah auindu neile osalistele, kes templidege papre ärä ollive saatan.

Kõrraldeje pannive tähele, et uvi mängu vastu olli suur. Osalise andsive täada, et mäng olli väige ää põhjus astu sissi sinna, kunkotale mudu ei trehvä; vastuvõtjate ollive sõbraligu ja lahke; osalise saive täada pallu uut ja tarviličku. Esieranis miildisive nii kotusse, kun esi sai oma kätege midägi tetä.

Muduki saap egät asja iki parembes tetä: tulep mõtelde, kudas ettevtomisest rahvale rohkemb

Mängjit võtt vastu kah Villändi vallavanemb Ene Saar, kes õpet oma kodutalun uvilistel sannaviha tegemist. Pilt: Kristi Ilves

täädä anda; panna vällä parembe kätte levvä; mõtelde rohkemb tiiviida, et inimese iki kotusse läbi kella-aa jne.

Kikke kokku võtten võip iki üteld, et mäng läits kõrda ja sedä massap tulevaaste edesi tetä.

Mulgimaa Arenduskoda ja ühendus Kodukant omgi joba uvve aaste plaani pidämen. Kik, kes tahave tulevaaste oma ühenduse või ettevõtete mängust osa võtta, võive endest täädä anda Liina Paumerele Mulgimaa Arenduskoast, liina.paumere@mulgimaa.ee.

Kõrraldeje tänäve viil üits kõrd kikki neid inimesi, kes sel suvel oma kodun, ettevõtten või ühendusen inimesi vastu võtve ja leidsive aiga mänguge ütän tulla.

Jaanika Toome
Villändimaa Arenduskeskus
jaanika.toome@viljandimaa.ee
Mulgi kiil: Kristi Ilves

Muusika-aaste mõttit

Nüidse aa inime ei saa nallald ütte päevägi ilma muusikade eläde. Sedä kuulep tahes-tahtmade raadiust, televiisurist, arvutist, konsserdil, uulitse pääl, bussin, autun, poodin jne. Muusika om mede ümmer.

Kristi Ilves
Toimendei

Esiki neil, kes ennest suures muusikasõbras ei pia, om oma lemmikluu ja -ansamble. Eri põlvkonna (kõnelemede eri rahvastest) om üles kasunu oma laulege. Laulupidu om egä eestlase au ja uhkus. Oleme laulurahvas ja muusika-aaste om vesi mede veskele.

Sedä lehenummerd kokku pannen paist esiti, et piaaigu kik luu tuleve muusikast. Üitsjagu tulli vägisi vällä jättä. Om peris uskmede lugu, et mede tilliksel Mulgimaal om nõnda pallu muusikainimesi, kuure, kuulsit muusikit ja ansamblit. Sii aaste om piaaigu egälütel neist mõni tähtpäev kah: Karksi-Nuia muusikakuul 40, Tõrva muusikakuul 30, ansambel Lustipill 40 ja Vello Ainsalu 80, Boris Takk 90 (just tulli vällä kah temä plaat „Laulud leegionis“), Juhan Simm 130 jne. Tõrva miisansambel om kuun käinu 47 aastet, Anu Taul tei valmis edimese mulgi-kiilse lastelauluplaadi, kige stiilsemas lootsamihes valiti Julius Vilumets, Mulgi laulukoorin om joba üle poolesaa laulja... Mulkel om, mille üle uhke olla!

Ku ilm om ummen ja keväd kaugel, sis ilus muusika avitep kindlaste meele rõõmsa oida. Sii tali om selle jaos, et arjute ja valmiste 2016. aaste Mulgi pidus.

Tudengi avastive suvel Mulgimaad

Me, Tartu ülikooli tudengi, Mollime 3.-12.08 Mulgimaal raktikal.

Kigepäält ollime aviteje Lilli lastelaagren. Avitime lastel Lilli küläpäevä tiatretüki jaos valmiste: teime rõõva ja pääkatte, arjutime ülesastmist ja õpsime Mulgi lugusit. Mängsime ütten lastege mulgiikiisit mängge, avitime majaperenaisel jäära pügäde, otseme ütten laste ja taimetarkege mõtsan rohutaimi. Laagren seime ääd ja kosu tevit Mulgi süüki kah ja teime tutvust talueläjädege. Egä õhtu lugesime lastel padjakambren Mulgi muinaslugusit. Latse ollive uvitet Mulgi keele õpmisest ja lugesive esiki tõistel luuletusi ette. Uursime sedä kah, mes ümmerringi om: käisime Teringi raban, Balti keti kivi man, Nava talun ja ka laulupiiriposti man – kik sii läits meil enge.

Pääle laagert lätsime Ala küllä juhendeje Todeski Triinuge mulgi kiilt kogume. Teime kaits rühmä, et rohkemb kiilt kogude. Pääle vastutulelige kohaligege kõnelemist käisime Taagepera

Triin Todesk, Mirjam Ruutma, Kairit Lehtpuu, Mirell Põlma, Liina Pärismaa ja Kairit Tomson Ala kooli man. Pilt: Ott Kaasik

lossin ja kirikun kah, näime ilust luudust. Joba edimese päevä lõpus leidsime neli ääd murdekõnelejet, kellege kõnelemises kõndsime kümnit kilumiitrit. Pikä rännäku väsitve meid nõnda pallu, et egä üüse kuulsime esiki esierälikke sammme kalidori pääl. Tõine päev tulli mede rühmege ütten rovessur Pajusalu Karl, ken tahts üle kige kätte leidä Eelmäe Lembitu sünniko-

du. Viimäte me selle leidsime kah. Küsseme kigi kohalige käest ääde murdekõnelejeide kohta ja tahas nüid neid tänäde. Otsmise viisive meid kah Oldrese, Ärgmäe poole, Tõrva, Lilli.

Raktika olli väega uvitev. Tore olli kaia, et mulgi kiil ja miil kestäve edesi.

Suvitse murdekoguje

Uvvembet Mulgimaa Arenduskoast

Ildaagu akassive Mulgimaa Arenduskoan tüüle kaits uut inimest: meetmenõuandai Külli Starke ja arenduse asjatundai Liina Paumere. Inimesi olli manu vaja selleperäst, et 2013. aasteni teguts arenduskoda pallald viien omavalitsusen, a nüid om tegevusgrupin kik kümme Mulgimaa omavalitsust ja tüüd kah sellege pallu rohkemb.

Om uuta rohkemb projekte, mes kik om vaja vastu võtta ja inimestel nõu kah anda. Rahaküsimine läöp valla 2016. aastel ja enne sedä kõrraldep Mulgimaa Arenduskoda omavalitsusten viil mitu tääbepäevä.

Uvve tüütegije om mõlembe esi Mulgimaa inimese ja tänu sellele siinse elu-oluge äste kursin. Liina Paumere om Mulgimaal sündinu, üles kasunu, koolin käinu, vahapääl ära ollu ja nüid jälle tagasi tulli. Liina tüü om uuri vällä, kunkottald võis raha saia ja mes võis selle iist Mulgimaal ära tetä. Peräst tiip ta kah ettevalmistusi tegevusgrupi kuuntüüprojekte taotlemise jaos. Liina Paumere eläp Hallisten, om Halliste vallavolikogu liige, Vana-Kariste küläseltsi juhatusse liige ja ETNA liige. Sõsarege kate pääle om neil osühing Mulgi Viljad, mes kasvatet kõögivillä.

Külli Starkel om Leaderkogemus sellest aast, ku Leader

Mulgimaa Arenduskoast uvve tüütegije Liina Paumere ja Külli Starke. Pilt: Raili Uibopuu

Eestise tulli. Ennemb olli ta tühün PRIA Valgamaa konturin. Külli Starke om peri Tartust, a vanavanembide kodu om Ummuli valla Puide talu, kun prilla kamandep temä esä veli. Külli esi eläp oma perege kah Ummuli vallon ja kasvatet sääl küislauku. Ta om õpnu nii Elleri koolin muusikat ku põllumajanduseülikoolin aiapidämist.

Mulgimaa Arenduskojal om plaanin edespidses mitmit projekte. Näituses tahetes tagast tõugate ettevõtete kuuntüüd Mulgimaal, avite perändkultuuri alla oida ja tarvite, toete küläkogukonde ja tegemisi noordege. Kuuntüüd tahetes tetä pääle tegevusgruppe (Eesti, Soome,

Saksamaa, Läti) kah Mulgi Kultuuri Instituudige, Villändi Arenduskeskusege, Valgamaa Arenguagentuurige, Võrtjärve sihtasutusege, Põhja-Vidzeme piirkonna omavalitsustege Lätin, Minden-Lübbecke piirkonnage Saksamaal, Hermagori piirkonnage Austrian.

Uute inimeste abige loodetes kik nii mõtte kah lähembide aastide sihen teos tetä. Pääle Liina Paumere ja Külli Starke tüüteve Mulgimaa Arenduskoan viil tegevjuht Anneli Roosalu ja raamatupidäi – meetmenõuandai Raili Uibopuu.

Kristi Ilves

Mulgi pidu tulep jälle!

Mulgi pidust om saanu mulke jaos kena tava ja IV Mulgi pidu peetes 4. juunil 2016 Paistun, kihlkunna keskusen. Siikõrd tulep Mulgi pidu Laande Alli mõtte perrä pääliskirjage „Lääme kiike katsme!“.

Kiikmine om pallude rahvas- te vanempit lõbustusi, a ta om elujõuline kah täempesel aal. Kiikunu om egän ian inimese, kiigut om ütsinde võ kambaksi. Noordel olli viil 20. aastesaal tavas küläkiigu pääl kokku saia. Sääl man lauldas kiigu- ja rahvalaule. Piaaigu egä kõrtsi ja väiksempe külä man, tihtilugu ütsiku talu man kah võis nätä kiiku. Esiki mõisate man ollive kiigu.

Nuur ja vana tulliv kiigu pääle kokku; kõneldi uudisi, võeti ütten toidupoolist, puhati ja tunti rõõmu. Kiikmisel, mes nüidse aal om seot pallald nallategemisege, om kigepäält ollu nõiduslik tähendus. Kiikmise man olli tähtis paarimine ja laste sündimine. Palludel Euruupa rahvastel seotes kiikmist kevädise põlluarimisege. Kiikmine pidi avitege tagast tõugate akkave aastepõllu, karja ja inimese edesimineket ja villakust. Mõnel rahval kuulutes kiikmine ää jahi lõppu.

Saagi ja laste saamise mõte om ollu tähtis kiikmise man Eestin kah, a Lõune-Eestin ja Põhja-Eestin olli kiikmisel eri mõte. Lõune-Eestin olli üle-

kaalun olla kogu suve terve ja ilus. Mitu üttest kinniteve, et kiikmine tiip kere kerges. Kiikmisele panti manu puhastev toime. Lõune-Eestin, nigu Lätin ja Valgevenengi, usuti, et kiikmine avitep putukuammustuste vastu kah. Mulgimaal usuti, et kevädine kiikmine annap taimel ääd kasumist.

Siikõrdse pidu tegije om Laande Alli, Ömbluse Kristjan, Põldsepa Margus, Pajuste Kristi, Kalamees Valdeko ja Mänd Piia. Pidust ettevalmistetege om viil Saare Ene, Feldmanni Maive ja Allilenderi Kaja.

IV Mulgi pidu om Mulgi Kultuuri Instituudi ja Villändi valla ütine ettevõtmine. Kokku oodame pidust osa saama enämp ku 1500 lauljet, tansjet ja rahvapillimängjet ja muduki kikki mulke ja nende sõpru. Päevä om mõnus laat, kun saap mekki kikke ääd ja parempet. Laada ehenotsan om Kannistu Kai. Paistu kirikun om Tauli pere konsert. Lastel tetäs omaette mängmise kotus. Pääle lõunet kõnnites rongikäigun läbi Paistu külä ja peräst sedä om suur ütine konsert. Pidust lõpuna saap jalga keerute Untsakide pillimängu perrä.

Olede oodet IV Mulgi pidu pääle 4. jaaniku päeväl 2016!

Jutu kokku sääden ja papre pääle panden
Allilenderi Kaja ja Laande Alli

Üits mulk

Lilli külä Nava talu om jusku maailma veere pääl – Läti piiri lveeren, mõtsa sihen, kigist suurembidest linnest kaugel. Ometi om peremiis Jaak Kõdar selle mulgi kultuuri vestivali ja piirilaulmistege nõnda kuulsas tennu, et sedä tääve kik mulgi ja ulka muud rahvast pääle selle. Sii suvi peeti Naval katte tähtpäevä kõrrage: peremihe 75. ja Nava Lava vestivali 10. sünnipäevä.

Olet Nava talun elänu oma elu edimese neli aastet, sös kavva ärä ollu ja nüid om talu jälle Siu kähen. Miande olli minek ja kudas tagasitulek?

Navalt äräminek 1944. aastel olli rasse. Me iki käisime peris pallu. Miul olli katessa tädi ja kaits onu. Mesperäst me üitskõrd üte ja tõinekõrd tõise man ellime, sellest mia sis aru es saa. Mul om meelen, kudas ma pikka maad kõndin ärä väsis. A arjusi ma egäl puul ruttu, sest ümmerringi kik oolitsive miu iist ja poiglaits olli iki tähtis ja oit. Näime esiki saksa sõduride punte, kes lastel sokulaati andsiv.

Tegelikuld tullime Navalt ärä – emä, sösar ja mia – et Ruutsi minna, kun arvassime esä ihen uutvat. A esä olli Taani jäänu. Esä es tää meist midägi, ta arvas, et oleme Rootsin tedä uutman. Mede Rootsi-reis jäi ärä, sest laev es tule enämb. Ollime Läänemaal Kasari luha pääl üte talu einäküünin. Varjassime ennest ruu sihen, pää kohal lendäve lennumassina es näe meid. Selensaman küünin magasive kah Friedebert Tuglas, Paul Keres ja Kaarel Liidak.

Emä püünd mede elu Talnase säädä. Ta käis joba ülikooli man loengit kullemen. Eluaset es ole rasse leida, a katte last toita olli ütlemede rasse. Nõndaviisi lätsime Kohilase, kun emä sai paberivabrikuse raamatupidäjes. Ta võtt kah lehmä, sia, kana ja jäi Kohilase kolmekümnes aastes. Me sösarege käisime Kohila koolin.

Miu tagasitulek Navale olli 1988.–1989. aastel. Sii olli siande samm sammu jären sissimurdmine vanadese oonetese. Emä kooli küll 1987. aastel ärä ja es näegi sinimustvalget egä kõrda tett Nava talu. Esmald magasime pojage talu keldren, ehitime elektreliini, teime kõrraligu tii, uvve kaju. Plaani Navale eläme tulla meil es ole, ollime kõvaste kinni oma Talna kodu küllen. Söitsime iki Talna ja Nava vahet (üits ots 215 km).

Olet õpnu mäetäädust ja massinaehitust. A rahvas tääp Su päämiselt iki kirjamihe ja suure mõtlejene. Kes Sa olet?

Ku ma 1954. aastel 7. lassi lõpeti, ollime väige vaese. Keskuuli minna es saa, sest nii ollive rajoonikeskusten ja selle jaos

Paluku punetsi

*Paluku punetsi,
mustiku mustenti,
kuremarjul kabla kaalan,
neid marju ma korga unetsi,
poete su suhu punetsi.
Mõtsan om ää olla.*

Jaak Kõdar

oles ollu vaja raha ja ulualust. Tehnikumi kah es paku ühiselamat. Sis leidsime Talna Mäetehnikumi. Sääal lubati kitmisekirjage 7. lassi lõpeten inimestel ühiselamukotust, pääle selle viil kaits kõrda suuremb õpiraha. Mäetehnikum olli üits üle liidu tähtis kuul, kun ollive väige uhke õpmiselassi ja praktikale saadeti Donbassi Moskva söebasseini Karagandasse. Õpirahast sai peris ärä eläde. Ku ma tehnikumi lõpeti, sis luudi rahvamajandusnõukogude ja kennigi es taha enämb Eesti tüüjõudu. Es ole enämb kohustuslikku tüülesaatmist. Ma lätsi sis Kiviõli kaevandusse, kun sai mõne kuu peräst ää palgage minüürmeistre ammati pääle. Egä päe tulli lõhate mitusada puurauku ja ligi sada kilu lõhkeainet. 1959. aastel käisi ma uvireisil Tšehhoslovakkian. Pääle sääalt tagasi tulekut olli mu ühiselamatutuba tühi ja kik magasive suuren punanukan, majan olli remont. Sedä ma enämb vällä es kannate, kirjuti tüült vallavõtmise avalduse ja lätsi ütten oma kompsege Kohilase emä manu. Enämbjagu Kohila rahvast käis Talnan tüül. Mia sai kotusse Kaubandusligu Inventari Tehasese, kun ma olli vanembinsener. Ammatinimi olli uhke, a palk olli pallald 110 rubla. Ma olli astun juba TPI kaugõppese, ihen uut viis aastet tudengielu ja sedäviisi sai miust massineehiteje.

Latsepõlven ma iki unisti sellest, et miust saas kirjamiis. Mes selle jaos vaja tetä om, es ole aimugi. Ma oles tahtan ülikoolin õppi vilosoofiat või kirjandust, a elu läits tõistmuudu. Üitskõrd kutsuti miu instituudi aalehe Tallinna Polütehnik toimetusse, sii olli nõnda põnev, et ma olli valmis puul aalehte täis kirjute-me. Paari nädäli peräst sai miust toimetuse vastutev sekretär,

Jaak Kõdar: Naval jakkup peremehi aasteni 2100

Jaak Kõdar Nava talu küüni man. Pilt: Martin Kõdar

mes tähend, et ma panni lehte kokku, toimeti, aviti küllendejet ja peräst kandsi lehe laiali kah. Sedä tüüd tei ma kaits aastet. Pääle TPI lõpetemist pakuti mulle tüüd Noorte Hääle man, a mia lätsi oma ravvavabrikuse. Kirjutemisege olli sedäviisi, et ättä es jää, a tõsitselt kah es tii. Varsti pakuti mulle tüüd televisioonin „Aktuaalsen kaameran“ ja miust sai majandusaakirjanik. Sääal tüüti ma 13 aastet, a sös sai Eesti risti-põiki läbi kammit ja midägi uut es levvä enämb. A uus tulli esi: ma sai kokku täädä-tuntu täädusemihe Johannes Hindige. Ta pakk mul tüüd SKTB Integraatorin. Ma kõrraldi mitu üleliidulist konverenssi ja välläpaneku NSVL Plaanikomitee suuren saalin, kus prilla istup Venemaa valitsus. Sös es ole ma massineehiteje, mäemiis egä kirjamiis. Ma kamandi suurt ulka täädust. Sii tüü lõppi Rummun ja Patarein. Just sääal akassi ma tõsitsebelt kirjuteme lasteluuletusi ja -jutte. Nüidses aas om kik nii raamatiden ilmunu. Pääle vanglast tulekut akassi ma kõrraldeme massinaehituse kuuntüüd mede EPTde ja välämaa ettevõtete vahel, sii läits väige äste.

Prilla või ma küll ütelde, et ole kirjamiis. Mu raamatu om siandse, nagu na om. Toimetei Andres Jaaksoo ütöp iki, ku ma küsi, et kudas om: „Käip küll!“ A ma või ütelde, et ääd luuletust om väige rasse kirjute. Et

inimese lugede tahas, tulep viil pallu tüüd tetä. Aga ma ei ole ju asjatundai – mes puudu jääp, tulep kirjutusalvava taga tasa tetä.

Kui pallu raamatit Sa olet vällä andan?

Uudi-rebätse jutte lastel ühessa raamatut, lasteluuletusi viis, näitemänge kolm. Täiskasunu inimestel om mul kirjutet ühessa luulekogu, kokku ole ma rükki lasken 26 raamatut ja ma usu, et neid tulep viil.

Mes Sul prilla tüülavva pääl om?

„Pups. Laste male ja mõtle-mise raamat“, mille ma looda jõulus müüki saia.

Tegelikuld ma tahas, et laud oles peris tühi, et uutmede külälise võis uutmede mõtetege tulla. Mulle miildip luuletusi elu päält maha kirjute.

Kas olet mõtelnu kah aastel läbi Naval elämise pääle?

Miu juure om joba sügäven päälinna mullan ja neid ei saa enämb ümmer istute. Miu arust ei ole tähtis, kunkottal sa elät, om tähtis, kudas sa elät. Oleme akanu Nava talu kutsma oma põlitses kodus ja Talna kodu periskodus.

Kudas Sa Talnan mulgi asja aat?

Ma saa mulkege egä kuu kokku. Mulle sii kangeste miildis. Suvel jälle käive nemä miu man Naval. Mul ei ole plaanin määnestki esierälikku mulgindust. Meil ei ole vastastikku kohustus ja sii omgi kige paremb.

Kas inimese ja eluvaate om päälinnan tõistmuudu?

Inimese om egän kandin iki inimese. Ma näe mitmen oma sõbran ääd mulki. Äid inimesi piap jakkume egäle poole.

Kudas üldse tekkusi mõte keset mõtsa Läti piiri veeren siast suurt kultuurisündmust tegeme akate?

Siaast mõtet ei olegi kunagi tekkunu. Tekkusi asi esi ja sös es saa sedä enämb vällä aade.

Kudas 2015. aaste Nava Lava läits?

Väige äste läits. Ma soovite võtta 7. augusti Sirbi ja lugede sääalt Jaak Alliku lugu. Sii avitep parembini aru saia sellest, mes me siin teeme ja mes om viil tegemede. Väige miildis miul Mihkel Polli laverikonssert.

Kümme vestivali om tett, kas Sul jakkup jõudu edespäältses kah?

Kik om otsakõrral: jõud, raha, vaim. A proovime iki.

Mes saap talust ja vestivalist sis, ku Sia üitskõrd enämb ei jõvva?

Mia ole Nava nelläs peremiis, a meil om kaits tulevest peremiist joba uutman, nõnda et aasteni 2100 jakkup tegijit. Võip tulla vaheaigu, a sii om loomulik. Oht talule (taludele) võip tulla säält, kost me sedä uutagi ei mõista. Vestivali kennigi äviteme ei tule, a võime sellega esi akkame saia.

Küsimuse ja mulgi kiil:
Kristi Ilves

Tõrva miisansambel – 47 aastet lauluge

1968. aastet oktoobrekuu 14. päeväl sai edimest kõrda kokku üits esitvärki meestepunt – Valga KEKi miisansambel. Uskmede lugu om sii, et neil meestel jakkus lauluäält ja -lusti täembese päeväni ja enämbjagu mehi om niisama, kes 47 aastet tagasi edimest kõrda püüne pääle astsive. Nimes om neil nüid Tõrva miisansambel.

Esmalt olli ansamblen ütessa miist: Tõnis-Rein Ainso, Rudolf Enne, Kalju Kirsimäe, Arnold Laikask, Eduard Nigol, Arvo Odras, Kalju Paimre, Vello Tuvi ja Andi Veebel; varsti tullive manu Olav Napritson, Ülo Jurs ja Jüri Murs. 2015. aastel om pundin kah ühessa miist: Aado Kaasik, Arvo Kolk, Kalju Kirsimäe, Ants Kalpus, Eduard Nigol, Olav Napritson, Arvo Odras, Enno Jaani ja juhateje Tõnis-Rein Ainso. Vahepääl om ansamblen viil pikembelt laulan Vello Raagmets ja Aksel Arjak.

Selle 47 aastetege om lugemede pallu tunde lauluge müüda saadetu ja puul ilma läbi käitu: kigil om viil meelen pallude sekeldustege Gruusia-reis, Ukrainan käimine, Rootsi, imeilus Norra, Tšehhi ja Peterburi. Pääle selle Baltimaa ja terve Eesti. Viimäste suve om minnu Juhan Simmi puult laulus kirjutet oma saare otsmise pääle. Läbi om sövvet ja söidet ulka merd ja antu konsserte Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnun ja Ruhnun. Ihen oodave Vormsi, Vilsandi ja tõise saare ja laiu. Kige suurembe publiku ihen astuti üles Baturin, Adzaari ANSV Riiklikun Draamatiatren – ilmatu suur saal, mitmekõrdside rõdudege, rahvast puupüsti täis. Sellele ei

Tõrva Miisansambel: Enno Jaani, Arvo Odras, Olav Napritson, Eduard Nigol, Ants Kalpus, Kalju Kirsimäe, Arvo Kolk, Aado Kaasik. Pilt: Ilmar Kõverik

jää summagi alla minevaaste Saaremaal Oitmel, endisen pulilaudan üle-eestilisel pillimeeste kokkutulekul antu konsert, kus rahvast olli egän küllen esinejide ümmer ja mõnel mihel tulli usse taga kah kullete.

Tõrva miisansambel võtap egä aastet osa võistulaumistest nii oma maakonna kui kaugemal kah. „Seni oleme säält kodu tul- lu iki kilbige, mitte kilbi pääl,“ ütlep ansamble vanemb Eduard Nigol uhkusege. 2008. aastel sai ansambel „Valgamaa Kultuuripärli“ aunime ja egä nüid ei või ju enämb latti allapoole laske. Kuuntüüd om tettu pallude Eesti kuure ja ansamblidege, esieränis tihti astuti omal aal üles ütten ansamblege Torupill.

Mihe ütleva, et kige tähtsamb om plaan ja nende kige suuremb plaan om viil kolm aastet tävvege panna ja ansamble 50. sünnipäev ütenukuun ärä tähistet – sis tulep suuremb pidu. Sii ei tähende muduki sedä, et pääle pidu

kuunkäimine ärä lõpetedes, küll sis tuleve joba uvve tähtpäevä. „Akkame aga saa poole rühkmä,“ naarave mihe. Kokku saave na egä nädäl ja kõrrage laudas iki paar tunni, ülesastmise om muduki pääle selle.

Ku Eesti mihe keskmine eluiga om pallald 70 aastet ringin, sis Tõrva laulumestel om kigil joba 70. sünnipäev sellätaga, pundi keskmine vanus om 81-82 aastet vahel. Kige nooremb miis om 72 aastet vana ja kige vanemb 86aastene. Mihe esi usuve kindlaste, et just laul avites neil terve olla ja rinna rõõmsa oida. „Peräst laulmist om iki engämine vaba, miil rõõmus ja rinnun ää kerge tunne,“ sellätep Ants Kalpus. Et elun ja terve püside, selle iist piap muduki egä miis esi seisma. Prilla ei ole pundin üttegi suitsumiist, mõni ei ole elungi tõmmanu ja mõni om joba ammu maha jättän – suitsutemine ja laulmine kokku ei passi.

Pääle laulmise käive meeste kokkusaamiste manu iki nalla- viskamine, anekdoodi ja jahijutu. A üits säädus om neil kah: lauluproovil ei kõnelde tervisest ja poliitikast. Nii om teemade, mes teeve mureligus ja vihatses, a laulumihe piave ju iki rõõmsa oleme. Kigist muudest asjust kõneldes omavahel küll, näituses mõtsast, naistest, jahist jne. Ku mihe nooremb ollive, teive na kah kõvaste sporti, esiki laulmise vahepääl mängiti koroonat ja pingpongi. Nuurusaigu miilde tuletten muigave mihe kavaleste ja ütleva, et vanast olli iki anekdoote ja viina rohkemb.

Aastekümnegege om Tõrva mihe läbi laulan ümägiguld 300 laulu – nii ütinde ku tõiste ansamblide ja kuurege kuun. Prilla võis na kohe üles astu ümägiguld veerändsaa lauluge. Üits laul, mes neil algusest pääle kavan om, om „Mõtsade sülen“ – sii miildip nii rahval ku lauljidel endil. Lugemede pallu kõrdu om

lauletu kah Arne Oidi „Sünnipäevalaulu“.

Muduki ei saa üitski ansambel akkame ilma tublide iistvedäjide. Tõrva meesteansamble akkaje iistvedäje ja tagstõukaje om ansamble vanemb (kes om küll esi meestest kige nooremb) Eduard Nigol. Temä kanda om egäsugutse kõrraldemise ja asja-aamise tüü. Ansamble juht ja kokkukutsja om akatusest pääle maestro Tõnis-Rein Ainso, kes õppep meestel kig luu selges. Temä om nii Valgamaa ku Eesti üits vanembit mõtsamehi, kavvaaigne Aakre mõtsaülemb. Ansamble nõnamihe järgi kutsuve mihe ennest kah puulnallage Aakre mõtskonna raieansambles. Prilla om pundin kah üits elukutseline muusikamiis, kavvaaigne Tõrva miiskoori juht Aado Kaasik, kes tiip laulele äid säädit ja annap nõu. Kampa om kutsut kah Tõrva muusikakooli direktur Thea Leitmaa, kes saadap mehi laveri pääl ja piap konsertmeistre ammatit.

Ansamble 40. sünnipäeväs panni kirjamiis Vello Jaska kokku juubeliraamatu „Lauludest helisevad aastad“ ja muusika- saadete toimetet Age Raa korjas üte laadi pääle 24 parembet Eesti Raadju fonoteegist peri laulu, mes mihe om aastide joosul lindi pääle laulan. Sedäviisi om alla oitu suur tükk mede Mulgimaa kultuuriaalugu. A kennigi ei saa ilmangi alla oida või tõistel edesi anda sedä ääd tunnet ja süämest tulevet rõõmu, mes ülesastmiste aal Tõrva meeste ümmer om. Sedä piap oma silmäge nägema ja oma kõrvage kulleme. Önnes jakkup Tõrva miisansamble laulurõõmu viil küll ja küll.

Kristi Ilves

Abja linavabriku lugu sai raamatukaaste vahele

Eestin olli lina kasvatet ja Etarvitet joba ammu aiga. Nii kodumajapidämisten ku 19. aastesaal tekkuu linatüüstusen ollive üttemuudu tähtsa nii lina kiud ku õlirikka siimle. Lõune-Eestin, Abja ja Alliste kandin, olli linakasvatus aast aiga rahva jaos tähtis raha sissitooja.

Abja linavabrik luudi sel aal, ku vabrikit ehitedi, mitte es ävite. 1913. aastel Abja – Paluojan tüüle akanu linavabrik olli Vene keiserriigin edimene omataoline – säält akati linu lämme vii sihen leoteme. Ku kõrva jättä tillembe ümmerkõrralduse, sös võip üteldet, et Abja linavabrikun käis tüü selle asutuse lõpuni 1990. aastide

akatusen iki samamuudu ku 20. aastesaa edimesen otsan. Muduki om siandse uhke ettevõtte aalugu väärt põhjalikku uurmist ja ülestähendemist, a sedä tüüd es ole kennigi siamaani ette võttan. Raamatiden, kus Abja linavabrikust juttu om, om sellest kirjutet lühembelt ja ei ole kirja pant allikit, kunkottald sii täädus peri om.

Raamat „Abja linavabrik“ tahap arhiiven ja muuseumiden alla oitu materjale abige selle via ärä parande. Uurimisetüüd om tettu päämiselt aastide kohta 1912 – 1940, kuna selle aa sissi mahup nii linavabriku asutemine, saamine ütten kige tähtsambes linavabrikus Eestin 1920. aastide algusen, pankrot 1920. aastide lõpun kui kah uus edenemine

1930. aastidel. Aast pääle 1940. aastet om juttu vähemb.

Oma pikä aaluu joosul olli Abja linavabrikul tähtis kotus pallude Alliste ja Karksi kandi taluinimeste egäpäevätsen elun, sest vabrik olli ju selle kandi kige suuremb tüüandai. Muduki olli ta tähtis kah selle kandi tüüstuse ja ärielu edesimineku man – esmald Abja linavabriku valitsemise jaos luudu Halliste Linaharjate Ühisus olli Mulgimaal edimene äriühing, mille man nii eestlastest talumihe kui kah saksa suust suurmaapidäje oma äriuvide nimel kuuntüüd teive. Peräst Eesti Vabariigi luumist sai Abja linavabrikust Alliste ja Karksi ärksämbide talupidäjide ettevõtmine. Abja linavabrik

ost talupidäjide käest lina kindla innage, mitte sedäviisi nigu lina kokkuostjade. Sii and linavabriku osanigel kindlust ja avit nende rahaasju parembet järe pääle saia. Ku linavabrik pankrotti läits, jäive pallude vabriku osanigu oma varast ilma, sest vabriku võlgu akati nende käest sissi nõudma.

Pääle 1940. aastet akati palusit Abja linavabriku man äri aanu talupidäjit taga kiusame. Üitsjagu neist küiditedi Siberise, kust na enämb tagasi es saagi. Abja linavabriku kavvaaigne nõnamiis-direktur Mats Kissa ütten oma naise Selmage jäive küll küiditemede, a endine aritu vabrikant jäi ilma kigest oma varast ja pidi eläme kuni oma

surmani 1956. aastel viletsan Jussi kõrtsin.

Linavabriku tegemistest 1941–1944 aasteni om vähä tääda, a selle aa sihen olli asutusel mitu nime ja peremiist. Vaatemedet omanigu, vabriku edesi- või tagasimineku pääle jäive Abja linavabriku päämistes tüüdes iki linavarte edimene ümmerüttemine, linaõle tüüstuslik leotemine ja linaluu presmine. 1960. – 1980. aastidel olli pallu muret sissesäade ja tulekaitsege ja viimäte pannigi vabrik oma usse 1990. aastide akatusen peris kinni.

Mariann Rammo, raamatu „Abja linavabrik“ autor Mulgi kiil: Kristi Ilves

Murri äärbäni kõrdategemisest om müüdä kümme aastet

Mulgimaa olli rikkamb kant, kus akati ehiteme uhkembit elu-uunit ek äärbäniit ennemb ku mujal Eestin. Kahjus ei ole neid prilla enämb kuigipallu alla. Üits, mes kõrda tettü ja uvilistel valla, om Murri äärbän Karksi valla Muri külän.

Alla oitu ammatipapride perä sai Aidu vallan Murri (Murro) talu (61,18 ha) omanigus 1900. aastel Jaan Puskar. Miis es saa talu majandemisege akkame ja talu võeti 1925. aastel völge kattes Sakala pangale. 1931. aastel ost talu Ernst Timma, aakirja Eesti Raudtee ärijuht. Kuna maa siin kuigi äste villä es kannä, tei Ernst Timma sellest aiandustalu. Uvve peremihe käe all ehitedi Murri ärklekõrrage talumajast katekõrdne taluäärbän ütän iluaia, abi- ja kasvuonetege. Sii and kah oma kandi inimestel tüüd.

Peräst sõda ollive uune Kurvitsa aiandussovoosi ja Öisu

sovoosi kähen. Muri puukuul kasvat villäpuude, marjapuhmaste ja ilutaime istikit ja aiavillä siimnit. Sääl jagati kah aiatar-kust. Esmald jäive uune ja aid alla, kuigi mitte sedäsisamati, ku na akatusen ollive ollu.

Uvve kõrra tulekuge 1990. aastidel es mõistete uunit kudagi tarvite, nii lagunive ja aid läits mõtsikus.

Lagunu äärbäni kõrdategemisege akati pääle 2000. aastel Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi (AMS) ja Villändimaa Mulke Seltsi liikmide iistvedämisege. Sel aal olli talu Karksi valla oma. Ütän Karksi-Nuia AMS liikmide ja külarahvage võeti aiast võsa ja kujunu puu maha, veeti ärä aastidege tekku-nu rämps. Tüüd kamandive Leili ja Rein Nael.

Suure tüü ja projekte abige sai Murri äärbän 2005. aastel lõpus kõrda. Valmis sai eluone, parandet kaju, ait-keller, ait-kuurialune, sanna man läitsive tüü

Murri äärbän om iluste kõrran ja uviliste jaos om usse iki valla. Pilt: Kristi Ilves

edesi. Vallategemisepidu peeti 10. detsembril 2005. Edespidi tettü viil kõrda aiamaaja, bussipiatus, sann, kemmergi, kiik ja kohendedi kivimüüritisege aida.

Prilla om äärbän kolme Karksi valla külä – Muri, Morna ja Suuga – keskus, kus peetes

küläpäevi, kõrraldedes pidusit, võetes vastu uvireise ja kõneldes maarahva aaluust.

Tänavaaste om Murril juubeliaaste. Tekkusi mõte selle aus lapitehnikan küläkaart tetä, iistvedäjis Maia Sei, Eve Rahno-Kotsar, Luule Suurpuu ja Leili

Nael. Kõrda läitsive kah suvitse perepäevä ja mede usse ollive valla Mulgi peremängu aal. 8. augustil pidäsime kigi kolme külä küläpäevä ja tähistime ütēkõrrage kah äärbäni tähtpäevi. Lätsin ollive kah Karksi valla küläpillimihe ja esitege-vuslase.

Sel suvel tettü uvveste puhtas ja värviti üle ligi 90 miiterd aida, abis ollive kolm tublit oma külä poissi: Ivo, Rasmus ja Kaspar Rahno, neid õpet Rein Nael. Ärä sai tõrvat kah mitu tillembet katust ja tettü talves küttepuu.

Mede mõte om külä ja selle aaluu allaoidmine, selle jaos korjame vanu päeväpilte ja papre pääle pant mälestusi Muri küläst ja taludest 1930. aastest pääle akaten. Sedäviisi saame oma küläst kõnelde võõrastele ja neile kah, kes siit peri om.

Leili Nael ja Malle Ereline
Mulgi kiil: Kristi Ilves

Mulgimaa segärahvatantsurühm sääjäp sihke

Mulgimaa segärahvatantsurühm ja õpetei Anneli Arraste edimesel kokkusaamisel. Pilt: Asta Vilumets

20. mihklekuu päeväl sai edimest kõrda kokku uus Mulgimaa segärahvatantsurühm. Kokku tullü 11 tantsjat.

Akatuses tettü oma kandi perimustantse („Savikoa veneline“, „Terve vald“, „Õige ja vasema“). Õpiti kah Vaike Rajaste tantsu „Ei sina ega mina“, mes sai juba peris äste selges. Viil arjutedi Maido Saare „Kõrtsi polkat“ – selle man tarvitedi nüidse aa tehnikat, massinage lasti tantsu kinupilt seinä pääle, sedäviisi olli ää uuri, kudas sii tants peris käip.

Arutedi kah edespidsit plaane. Kuun akates käimä kaits kõrda kuun, tuleve kõrd 4. oktoobrel. Kindel otsus om, et Mulgimaa segärahvatantsurühm astup üles kah tulevaaste IV Mulgi pidu pääl.

Mulgimaa segärahvatantsurühm oodap edespidi kah manu uusi liikmit kigist Mulgimaa kantest. Tulla võip nii ütände ku pundige. Mulgi segärahvatantsurühmä juhatep täädäntuntu tantsuõpeteje Anneli Arraste. Tegijide plaan ei ole luvva musterrühmä, tahame, et inimese Mulgimaa eri kantest saas kokku, tantsis ütänkuun ja tunnes sellest rõõmu.

Kes asja vastu uvi tund ja taht kampa lüvvä, võip kirjute signe.pugal@karksi.ee või kōliste tel 5341 9114.

Signe Pugal
Mulgimaa
segärahvatantsurühmä luuja,
Karksi valla kultuuriasjatundai
Mulgi kiil: Kristi Ilves

Säga-Aavikul oidas mune mitmen korvin

Säga-Aaviku talu Tarvastu Svallan Võrtsjärve lähiksen om Eesti edimese olümpia-medalimihe Martin Kleini kodukotus, kun perekond Allik piap prilla mahetalu. Peremiis Toomas Allik om Martin Kleini latselait.

1996. aastel asutet talun kasvatesedes päämiselt luume ja taimi. Mahes läits majapidämine 2006. aastest. Prilla om talul ümärgilud 100 ektarit põllumaad, loomakarjan kasvap 80 lihaluuma, vabalt peetäven linnukarjan 100 sulelist. Müügis läöp nii vili, kartul, marja, muna kui köögi- ja puuvillä.

Esi ja ilma mürkede kasvatet aikraamist tetäs koduköögin kah valmissüüke. Näituses mahla tetäs külmpressige ja sedäviisi, et kik vitamiini iki sissi jääs. Kah kuivatet köögi- ja puuvillä om tervisele väige ää ja seisäve kavva. Säilitusainit siin talun ei tarvitede. Nii köögil ku talul om kik vajaligu mahetuutmise papre kõrran ja selleperäst saap Säga-Aaviku oma kaupa üle Eesti maheäriden ja laate pääl müvvä. Talu om osaline kah tulundusühistun Eesti Mahe ja Villändimaa söögivõrgun OTT.

Talu pakup mahet muudu kasvatet sibulit, küislauke, kapsit, porknit, kaale, punatsit piite, ernit, põlluube, aiaube, tomatit, kurke ja egät sorti maigurohilest.

Marjest om talul kasumen astelpaju, maasiku, vabarne ja sõstra, ubinit saap muduki kah. Pallu kaupa om saadavel aastet

läbi. Esi tetäs mitut sorti mahlü ja mahlajuuke, astelpajujahu ja kuivatet köögi- ja puuvillärõpse. Kige rohkemb müldive inimestel astelpajust tettü mahlajoogi ja kuivatet kõrnitsemäiuse ek kõrnitsemämi. Järest nuputedes kah uusi asju manu, näituses sii aastet olli ää marja-aaste ja nõnda tuudi leti pääle kah maasiku, kirsü ja arakmarajamahl – neid talu ennemb es paku.

Õnnes ei ole nii ädäde, mes viimätsel aal om Eesti põllumehi kimbuten, Säga-Aavikul kuigipallu tunda andan. Sigu siin ei peete ja siakatku pelgäme ei pia, madale piimäinna kah ei loe, sest piimälehmi ei ole. Muret teeve küll liha kokkuostuina ja järest tillembe põllumeeste abirahade. Tulep vaadete, kunkottald püksirihma pingute. Abis om kah sii, et kik muna ei ole ütän korvin – talun om segätuutmine.

Peretalun piave tüü oma perege tettü saama, pallald kige kiirembel aal võetes kah kitsjit ja marjakorjajit abis. Egäpäeväse tüü om pererahva vahel ärä jagat: masinde ja lihaluumege kamandep peremiis Toomas Allik; köögiviljä kasvatemise ja tüütlemisege perenaine Sirje Allik; tüdär Meelika Allik piap akkame saama üte ektari suuruse astelpajuistanduse, mahlategemise, kauba müümise ja pakmissege. Talu papremajandus om perenaise kanda.

Prilla paistap Säga-Aaviku rahvale, et rohkemb tasup vaiva nätä puuvillä- ja marjakasvatusege. Edespidi om plaanin iki

Säga-Aaviku peretüdär Meelika Allik laada pääl kaupa müümän.

järest uusi asju vällä nupute ja koduköögin valmis tetä, sest tuure marja või köögiviljä müimine ei tuu summagi nõnda pallu sissi ku valmis söögi-joogi. Päälegi seisäve purki või pudelise pantu aiasaaduse pallu kavvemb ku tuure.

Säga-Aaviku talu kaupa masap otsi ja osta maheäridest, laate ja taluturge päält, a kige kindlamb om esi tallu minna ja omale mokka müüdä süük-juuk oma käege vällä valide. Rohkemb täädust talu ja kauba kohta saap kodulehe päält www.aavikutalu.ee või [facebookist www.facebook.com/SagaAavikuTalu?ref=ts](https://www.facebook.com/SagaAavikuTalu?ref=ts).

Kristi Ilves

Mulgi uudise saive kümme aastet vanas

2005. aastel 20. septembril ollive Vikerraadiun edimest kõrda mulgikiilse uudise. Akatusen olli saateke kümme minutit pikk ja eetrin üle nädali vaheldumisi võrukiilside uudistege. Prilla om saade viieminutiline ja kullete saap sedä egä nädäl – nelläbe kell 17.05.

Möte siande mulgikiilne uudistesaaide tetä tulli Tarvastu vallast peri aakirjanigul Airi Hallikul, kampa tullive kah võrukse ja sedäviisi akaski uudistesaaide oleme üits nädäl mulgi- ja tõine nädäl võrukiilne. Raha saadete jaos tulli programmist «Löüne-Eesti kiil ja kultuur».

«Kui seni om mulgi keelen päämiselt aaluuliste asjege tegeldu — korjatu mälestusi ja perimust —, sis nüid tahame mulgi kiilt inimesteni tuvva nüidse aa asjest kõnelden,» kõnel Airi Hallik kümme aastet tagasi. Saate toimetege olli Airi Hallik ja uudise

luges ette Kristi Ilves. Mõnikõrd käiti kah Villändin Mulgi murde ringi inimste käest keelenõu küsimen. Airi Hallik, kes elli joba sös Võrumaal, ots vällä teemade, sõit müüdü Mulgimaad ja võtt usutuse lindi pääle. Sös rükk ta dikturiteksti papre pääle ja tõi Mulgimaale ettelugeje kätte, sest ääd interneti küläden viil es ole. Ütenkuun sõideti Vikerraadiu Tartu stuudjuse, kun sis Kristi Ilves teksti sissi luges ja raadjutoimetege Airi Halliku näpunäidete järgi saate kokku lõigas.

Paari aastet peräst olli joba internet nõnda ää, et sai tekste ütstõisel arvuti abige saata. Kütteind läits järest suurembes ja tüüraha järest väiksemes, es kannate enämb nõndapallu sõita. Kigepäält akas Tartun käimä ettelugeje ütsinde ja lõpus ast Airi Hallik uudiste mant üldse kõrva, sest Võrumaal Mulgi uudistege kursin olla olli peris rasse. Kristi Ilves võtt oma pääle nii toimete-

mise, usutuste tegemise, keeleosa kui ettelugemise.

Paar aastet tagasi jõuti nõndakaugele, et toimetege saap esi saate koduarvutin kokku lõigate ja interneti abige Talna keskuse saata. Nüid ei pia saate tegemise jaos enämb Mulgimaalt välläpoole mineme.

Kui mitu mulgikiilset saadet selle kümme aastet jooksul om kokku tettu, ei tää enämb kennigi, a kik nii om linti lugenu Kristi Ilves. Saaten om sõna saanu Ants Taul, Alli Laande, Kalle Gaston, Ene Saar ja väige pallu tõisi Mulgimaa inimesi. Kaits kõrda om Mulgi uudisten kõnelnu kah president Toomas Hendrik Ilves. Enambiste kõneldes saaten pallald mulgi kiilt, a kuulda om ollu kah muud murdit. Väige arva om kah kirjakiilset juttu eetrise lastu. Prilla saap vanembit saatit Vikerraadiu kodulehe päält järgi kah kullete.

Kristi Ilves

Airi Hallik:

Ma olli akanu mulgi konverenssel ja ja mulke suvekoolin käimä juba raasike varemb. Koolin ju kodupaigast suurt es kõnelde. Miu edimene täädlik kokkuputmine mulgi kultuurige olli sis, ku päälinnast (!) tullu kirjanduseõpetei kõnel, et siinsaman Suistle kandi mõtsan eläp kirjanik Nikolai Baturin. Pallu ildamb sai ma täädä, et miu emä kõnelep kah ilust Elme murrakut...

Ma kimasi kate tillikse latse mant Lilli küllä, et Laande Alli ja Gastoni Kallege laani pidäde. Kihnu uudise ollive raadjun juba oleme ja vast saime meie

kah säält ürrätust. Tahtseme tetä raasike tõsitsebelt – näidäte, et mulgi keelen saa kik tähtsambe uudise ärä kõnelde, välläütlemine võis olla kasvõi Euruupa Lüidu või Ameerika asjust – pääasi, et mulgi keelen.

Uvitevit kokkusaamisi olli pallu – näituses Herta Laipaik ja Lembit Eelmäe om juba ammu tõisen ilman. Rasse olli iki üle nädali Võrumaal Mulgimaale uudissit otsme sõita. Olli suur kergendus ütäl päeväl – ku mede uudistelugeje Kristi latse ollive juba kõndmise selges saanu – kik sii uudistetegemine üle anda.

Selles aas ollive juba piasaigu kik mulgi keele kõneleje raadjun sõna kah saanu, nõnda et ää mõtte akassive miul otsa saama. Viimätsil aastil om mulgi värk jälle uvve en-gämise sissi saanu. Ma esi ole küll läbi ja lõhki urvastelases akanu ja ei saa mede Urvaste kamategu kah siit Mulgimaale ümmer kolide.

Üte tindipoti lugu

Mia ole selle tindipotige koolin käinu. Tindipott pidi egä päev ütlen oleme. Kodun ja koolin olli iki üits ja siisama tindipott. Ei mälete summagi, et miul oles kunagi kaits tindipotti ollu.

Tinti tetti kodun esi. Osteti ütte sinist pulberd ja kallati vett manu. Tõinekõrd tulli tint ülearu ele, sis panti pulberd manu. Ku linnan es ole pulberd saia, sis sai ostet valmis tettu tinti, sii olli kallimb.

Tinti panti pudelikse (tindipoti) sissi parasjagu nõndapallu, et ku tindipott küliti käändä, sis säält tinti vällä es tule. Kirjutedi viisnukksulege.

Kui tinti olli õige ulk, sai sulg tindige kokku pallald poolest saadik. Siande mõõt olli tindipotin kate asja peräst: et tint maha ei jooses, ku tindipott kogemede küliti pias sadame; et sule otsan ei oles ülearu pallu tinti ja et vihke sissi ei tules tindilekke.

Mia mälete, et perästpoole ollive lastmassist tindipoti, neid kutsuti „nevaljaškades“, sii tähendepotti, mes kumali ei lää. Ümmer na lätsive iki, aga tõeste – tinti me säält maha es aa.

Siiri Rajla

üleskirjutus ja tindipott pildi pääl

Mulgi kiil: Tarvastu murdering

MÕRV MULGI MUUDU

Võid silmä ja piimä kõrva, pudruportsul, mes meenutep saart.

Nii ma pihi ütte koletut mõrva, mes peri om Mulgimaalt.

Kalle Gaston

Raasike apteegijuttu

Alehten om juttu ollu, et Aapteegin ei tihate oma äädsit kurta ja rohte kohta küside. Äbenedes tõisi külästijit. Mõnikõrd om asi tõeste piinlik, peris veider kohe.

Alla ildä küsisi Tartu apteegin üts vanemb miis aptiikre käest: “Kas teil pääle espumisaani viil midägi peeretemise vastu om?” Nuur apteegitüetege peris punast. Tõse ostja jõudseve vaevald naaru tagasi oida.

Piinlik om ka sis, kui saban saisja akkase oma tarkusi jagame. Aige küsisi kühätablette. Üts mutike järekkõrran õpet: “Nii tableti ei avite mitte midägi. Teke soodaauru ja põdrasambliku tiid, sis om kühä nigu peoge pühitu.” Üts tõne mutt tahtse kah viil midägi lisade, aga aptiiker sai pahatses: “Oidge te oma suumulk kinne!”

Ütskõrd ma kuuldsse säändset rohusuuvit: “Ma sõeda Vietnami. Kas teil om mulle tii pääle midägi ütlen soovitede?” Suuvjas olli uhke keskialine rovva. Aптиiker soovit valuvaigistijit, plaastrit, marlet. Kõnel ka vaksiniirmitest. Et asja uumurimiilsena oida, küsisi miagi: “Aga kas teil Slovakkiaide sõedus om midägi?” Ma tundse muret säälsede kuume suveilme peräst. Tuukõrd olli säält üle nelläkümne raadi kuuma. Mul soovitedi oida õhuke müts pähän ja juuva kõvaste vedeligu.

Ma näi Valga apteegin väege rahuligut noorepulsset aptiikret. Tulli ostja, kes nõudse rohtu ilma retseptite. Ta olli väege närviline ja kuri. “Mulle om sedä üttepuhku müidu, ja te ei anna!” Ostja ütäl müijäle väege

solvavit sõnnu. Müijä selgit, et sedä kasvavevastast rohtu saa palland retseptige. Ta jääje väege rahuligut ja viisakas. Sii olli äm-mästev, et säändsen olukõrran jäi aptiiker viil äätahtligus. Ma mõistse, kui ää psühholoogige om tegemist. Just niiviisi tulli kaitude raske aigege.

Apteegitüetege uurse vällä aige perearsti televonninumbre ja elist talle. Asi saije kõrda - aigel olli varsti oma rohi kähen. Lahku minti väege sõbraliguld. Mõlem-bide silmin elkseve pisare. Olli kulunu ulka aiga ja tõse pidive järekkõrran uutma. Aga säände suhtumine andse kigidele ää ja kasuligu õppetunni...

Elmar Orav

Ummuli mulk

Kärutädi puder

Viil 1960. aastil ollive Tõrvan pikä kõrtsu taka rian irmsa laudest kokku lüüdu kuuri. Nõnde taade olli tettu kats pikkä turulauda, kõrvan pengi. Olli kah obeste lasipuu. Egäl tõesipäeväl, nelläpäeväl ja laube olli turg, kos kik võesive müvvä, midä tahtseve. Maainimese müüsive vangerde päält, enämus müüsive laudu päält, a olli kah neid, kes müüsive ende kärude päält.

Enne ja pääle sõdu pidi egä inime esi ende eluge akkame saama, ollit sa nuur vai vana. Pensioni es massete ja ku latsi es ole, olli iki peris rasse. Praeguste pensjunäre elu om ku lill, ku esi ennest õnnetus

ei virise. Kirjanigu Laipaiga Herta emä kõnel üitskõrd siandse luu.

Kaarlimäel elli üts väegede tüukas vana tädi, kellel olli suur aid. Säält olli pallu tüüd, et sedä kõrran oida. A sellest aiast elli temä ärä. Egäl turupäeväl müüs ta aiast saadu kraami oma kate kõrge rattage plaanvankre ehk kärü päält. Sii olli peris pirakas kärü. Nii et ommukupoole turun, õht-sapoole ja vabul päevil aian tüüd teten – egä tal vaba aiga es oleki. Tol aa lolli kah naisi, kes arvassive, et mille jaos neile aiatüü, ku kikke saap osta. Tädil olli egä kõrd värskre kraam ja inimese ostseve äste. Ku ta oma kärüge turu pääle

jõudse, sis üteldi: „Näe, kärü-tädi tulli, läämi nüid ostme!“

Ütsinde ta olli, aiga es olegi alati süvvä tetä. Ta olevet iki pandan potige ahju või liidi pääle kardule, tangu ja liha, auten pehmes ja tampin pudrus. Vist es ole tal ommuku aiga süvvä, sis sei ta turu pääl. Olevet ollu üits puust karbike, kos olli puder sihen. Nõndaviisi enämbede egäl turupäeväl.

Inimese näive sedä ja akassive Mulgi putru kärütädi pudrus kutsma. Nii sis tulli sii pudru nimi, mis om prilla peris laiaist levinu.

Milvi Kalpus

Tõrvan, august 2015

Nüid om keelepese Karksi-Nuia lasteaian kah

Joba töist aastet toimetep mulgi keelepese Ala ja Ritsu lasteaian. Mes sii sis tähendep? Kuna Võrumaal om sedä joba aastit tettü, sis Elme valla iistvõtmisel teime me kah. Elme vald om viimastel aastidel väegä töisitselt võtten mulgi mõtte ja kultuuri edesiandmist. Sääl toimuve egä aaste mulgi perepäevä ja nüid töist aastet keelepese kah. Mõlepen lasteaian om ütäl päeväl nädälin külän mulgi kultuuri ja keele asjatundai ja lastege mängites ja kõneldes ommukupooliku mulgi keelen.

Täoaaste võtt selle rojekti tegemise ja juhtmise ende kätte Mulgi Kultuuri Instituut ja manu tullu nüid Karksi-Nuia lasteaiaid kah. Mitmit aastit om joba õpetejit kah õpetu ja Karksi-Nuia ning Ritsu lasteaia õpeteje om säääl kah osalise. Sii tähendep, et na mõistave esi kah lastel edesi anda kodukotusse aalugu ja murdekiilt.

Keelepese iismärk om tutvuste lastel mulgi kiilt ja kultuuri ning õpete mulgikiiltit laule, mängje ja lugusit. Sedä tetäs lasteaia viimätsen rühmän ja sellege andas lastel ütän kodukotusse uhkus ja armastus.

Egä keelepese päe me kigepääl ommukutunnin kõneleme raasike Mulgimaast, sis kulleme jutukest ja kige lõpun laulame ja tansime. Selle man om meil abis lasteaiaid muusikaõpeteje. Egä kõrd teeme miskit käelist kah – värmime mustrit, leebime võ löikame. Egäl latsel om kah mulgi keele tüüvihk ja sääält me kaeme egätsugu tegemisi.

Keväde saave nii latsese võtta Mulgimaa laste folklooripäeväst ja jaanikuu ürgüsen Mulgi pidust. Sedäviisi tekkup lastel üvi mulgi kultuuri ja kometege tutvves saia.

Keelepese õpeteje
Laande Alli

Edimene keelepese päev 17. septembrel Karksi-Nuia lasteaia Orave rühmän. Pilt: Kaire Sinimets

L a s e l e

LINDE JA LUUME SÕDA

Karu taht risuunikust oma tare ehitamise jaos sületävve agu võtta. Risulind (käblik) akas palume: “Ärä sa siit kisu, võta sääält töisest unikust, siin sihen om miu pesä tilliksida poigege!”

“No-noh,” urisi karu, “miu käpp ütinde om joba suuremb ku sia kige oma noka-jalgege kokku, ja sia tulet miu õpeteme!”

“Ole sa nõnna suur ku sa olet, a miu pesä jäta iki putmede!” palle risulind ja lennäs esi karu nõna ette.

“Ma näe, sa tahat jõudu katsu,” ütäl vihane karu, “tule ommen Linnumängu mäe pääle, säääl teku võit otsust, kumbal õigus om midägi käske või töist pelläte.”

Karu ai nüid puha nelläjalge mõtseläje mäe pääle kokku. Sedä kuulden kuts risulind kik linnu kotkast kihulaseni omale appi. Aigsaste olli karu oma sõaväege latsin. Peräst pikkä vaielust tösteti rebäne sõaväe ülembes. Sedä ammatit vastu võtten ai ta ennest sirvu ja õigas: “Võitluse aal vaadeke kik miu ännä pääle. Ku ma ta püsti tösta, sis om võit

mede puul; ku ma ta tölläkile lase, sis om ädäohtu pelläte; ku ma ta peris maha lase, sis juuske pakku. Pidäge meelen!”

Enne puult päevä jõud risulind kah oma seltsige peräle. Kik nelläjalge ollive joba akkamen. Rebäne seis kaugembel mäe otsan, änd püsti. Linnu vaadessive oma vastaste pääle ja küsseve ütstõise käest: “Ei tää, mesperäst rebäne püstitse ännäge töistest kaugembel seisäp?”

“Ma lää aa ta mäe otsast maha,” ütäl vapsik, “senikavvas jääge kik siia.”

Selle pääle lennäs ta rebäne sellä taga ja pist talle oma nõglage valusaste ännä ala. Viuhti, tömmas rebäne oma ännä jalge vahele ja juusk valukisage mõtsa. Sedä näten kokkusive kik nelläjalge ärä ja egäüits kai, et punume sai. Nõnda tulligi võit risulinnu poole.

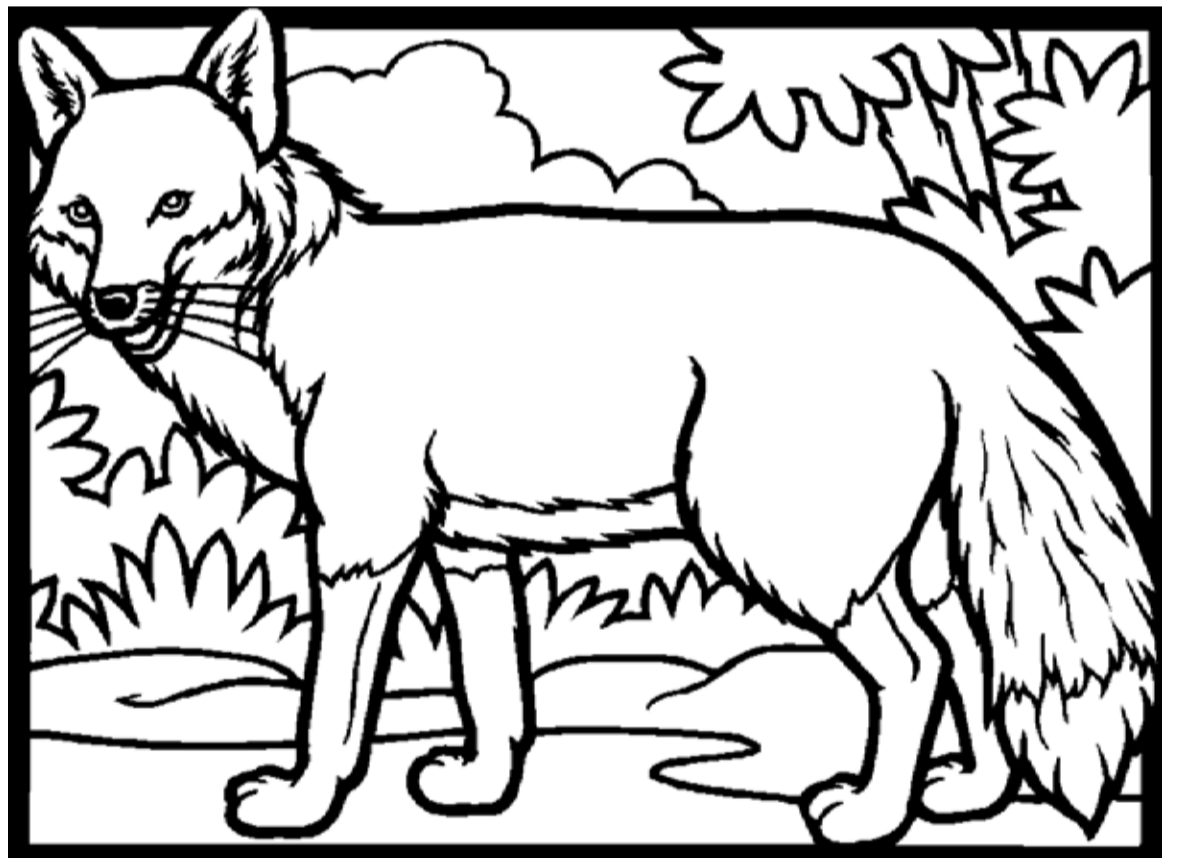
Jah, nõnda ta iki om: suurusten suur karu, võidelden väike aru.

EESTI MUINASJUTT
Mulgi kiil: Kristi Ilves

Sääja sõna õigeste rivvi, sis saat kokku üte vanasõna!

JALGA SÜGÜSE VALGE TÕMBAP JÄNES PÜKSI.

Saada õige vastusse 1. detsembres e-kirjage aadressi pääle ajaleht@mulgimaa.ee või ariligu kirjage Mulgi Kultuuri Instituuti: Keväde 1, Tõrva, 68605, Valgamaa. Kirjute manu kah oma aadress, sest vastanu laste vahel loosime vällä auinna!

Värvi pilt iluste ärä!

Ruute sissi om ärä paetet kümme karu nimege taime. Otsi vällä!

KaruUHAK (karuohakas), karuMUSTIK (must belladonna), karuKÖLD (karukold), karuMARI (karusmari), karuEIN (karuhein), karuKÄPP (harilik käoraamat), karuKELL, karuLAUK, karuPÜTSIK (karuputk), karuSAMMEL (karusammal). Loe edespidi ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

Õ	N	I	E	E	R	K	T	U	K
D	L	K	Ü	P	O	I	A	U	Ü
Ä	L	J	H	G	F	D	A	H	S
G	N	Õ	B	V	P	L	K	A	U
M	E	R	K	Ü	J	I	Ä	L	O
D	S	A	T	M	T	N	B	L	V
H	G	S	K	S	A	M	M	E	L
Ä	I	J	U	P	O	A	Ö	K	L
K	B	M	R	V	G	R	Õ	T	M
J	D	K	Ä	P	P	I	N	R	E

Karksi Valla Kultuurikeskuse

07.10 kell 18 kinu "Polli päevikud". Pilet 2.-
 13.10. kell 18 periseluilm "Kadunud hõim- Lugu Lutsi maarahvast", ilma rahate
 14.10 kell 19 Mait Malmsten tiiatretükk "Fenomen". Pilet 10.-/ 8.-
 16.10 kell 18 disk
 17.10 kell 20 pidu ansamblege Polero, tantsurühm VIISUKE, üllätuse. Pilet 8.-/10.-
 18.10.kell 13 sushi koolitus
 21.10 kell 15 perevilm "Muumid Riviera". Pilet 2.-
 21.10 kell 19 uus Eesti mänguvilm „Roukli“. Pilet 2.-
 22.10 kell 18 oma maja 11. Karksi valla kultuuritegelaste aaramatuse kirjutemine
 28.10 kell 18 Eesti mänguvilm "Üks mu sõber" Pilet 2.-
 31.10 kell 17 Lustipill 40 ja Vello Ainsalu 80
 02.11-30.11 sinitsen saalin Nikolai ja Orest Kormašovi maalinäitus ja Merli Antsmaa päevapildinäitus „Oh neid noori“
 04.11 kell 17 perevilm „Viipala“ Pilet 2.-
 05.11 kell 11 Villändi Jakobsoni kooli balletietendus "Tuhkatriinu". Pilet 1.-
 05.11 kell 19 konsert "Juhan"- Jaak Sooäär laulu Juhan Liivi sõnade pääle Riho Sibul, Jaak Sooäär, Henno Kelp, Andrus Lillepea. Pilet 5.-/3.-
 08.11 kell 12 esädepäev
 08.11 kell 19 Mart Müürisepa näitemäng "Mees metsast". Pilet 15.-/13.-
 09.11 kell 13 märipäev
 14.11 kell 20 Pid. Ans Väikeste Löötspillide Ühing, Murdlaine jpm.
 18.11 kell 19 kinu Läti Vabariigi 97. sünnipäeväs
 23.11 kell 17.30 Kik Kadri karake kultuurikeskusesel!
 26.11 kell 12 kodanigupäevä konverenss
 27.11 kell 12 kodanigühenduste kitmise päev
 29.11 kell 16 edimene advent, jõulumihe tuleve linna, kell 17 konsert
 01.12-31.12 välläpanek "Naiselikkuse mask"
 01.12-31.12 rändnäitus "Kosmosetehnoloogia meie igapäevaelus"
 02.12 kell 19.00 KINU
 05.12 kell 9 jõululaat, kell 10 jõulukuuske ehtmise võistelus
 05.-13.12 edimese kõrra pääl välläpanek „Jõulupuu 2015“
 06.12 kell 17 konsert „Jõuluvalgus“: Nele-Liis Vaiksoo, ans Prezioso jt.
 08.12 kell 18 AKG koolilaste jõulukontsert
 10.-12.12 jõulumaa
 13.12 kell 14 kolmande adventi konsert
 16.12 kell 19 KINU
 19.12 kell 20 jõulupidu, ans HEA STORY jpm. Pilet eelmüügist 12.-/15.-
 20.12 kell 14 nellände adventi konsert
 21.12 kell 11 elätenu inimeste jõulupäev
 22.12 kell 18 AKG jõulupidu

Abja kultuurimajan

Oktoobrekuul Ülle Haabi ja Juka Käärmani välläpanek „Voolavast metsad“. Novembre- ja detsembrekuul rändnäitus "Sputnikust EstCubeni„. Detsembrekuul lõpuni Eesti Loodusmuuseumi välläpanek teravmõkninasarvik Murrayst
 08.10 kell 13 Teatrikse näitemäng „Kalevipoeg“, pilet 2.-
 09.10 kell 9.30 X Mulgi konverenss
 10.10 kell 22 pidu ans SSB, pilet 5.-/ 7.-
 15.10 kell 19 näitemäng "Kurt, tumm ja pime läksid kohtingule". 12.-/14.-
 17.10 kell 12 kabevõistelus
 22.10 kell 19 "Muusika Eestimaale" – Rein Rannap (laver), ans Prezioso.
 27.10 kell 18 kokkusaamine kirjanik Olavi Ruitlasege
 29.10 kell 17 Meelespea lubi piduõhtu
 05.11 kell 17 perepäev Abja gümnaasiumin
 07.11 kell 9 sügüsene laat Tiigi uulitse pääl
 12.11 kell 18.30 Abja mälumängu I jagu
 14.11 kell 22 TudengiPall jakupidu
 19.11 kell 19 MTÜ Raam näitemäng „Alustame algusest“. Pilet 14.-/12.-
 26.11 kell 17 Meelespea lubi piduõhtu
 29.11 kell 15 adventikonssert
 06.12 kell 15 adventikonssert: Eesti Raadio Laste Laulustuudio
 10.12 kell 18.30 Abja mälumängu II jagu
 11.12 näitemäng „Pervert juhuse tahtel“ Pilet 9.-/12.-
 12.12 kell 9 jõululaat Abja kultuurimajan
 13.12 kell 15 adventikonssert Abja Gümnaasiumi puult
 16.12 kell 11 Abja valla pensjünäre jõulupidu
 17.12 kell 11 Abja linna pensjünäre jõulupidu
 20.12 kell 11 koduste laste jõulupidu, kell 15 IV adventi konsert
 21.12 kell 15 Abja muusikakooli jõulupidu

Pödralan ja Elmen

07.11 Riidaje käsituuring 20 ja rahvatantsurühm Nurmenukk 15
 9.-12.11 mulgi nädäl Ala põhikoolin ja Ritsu lasteaid-alkkoolin
 10.11 barokk-konssert Riidajen
 13.11 tansuõhtu Riidajen

Tarvastun

29.10 Tarvastu raamatukogu 155 ja perekond Tamme aus mälestuskivi vallategemine Kitsil
 Tarvastu raamatukogun oktoobrekuul Kälinä Savka maalinäitus, novembrekuul Rait Killari Norra luuduspilte näitus
 13.12 kell 9 Tarvastu käsituulaat rahvamajan, küsi tädust tel 4366 2621

NETTAS

MULGI MÄLUMÄNG

21. oktoober 2015 kell 19.00
 - Halliste kihelkond, MÕISAKÜLA KULTUURIMAJA

18. november 2015 kell 19.00
 - Helme kihelkond, TÕRVA KULTUURIMAJA

20. jaanuar 2016 kell 19.00
 - Paistu kihelkond, PAISTU RAHVAMAJA

17. veebruar 2016 kell 19.00
 - Helme kihelkond, ALA RAHVAMAJA

23. märts 2016 kell 19.00
 - Halliste kihelkond, KAARLI RAHVAMAJA

Kuni 5-likmelistel võistondadel registreerida hiljemalt 15. oktoobriks 2015 aadressile:
 kai.kannistu@karksi.ee, info http://www.kultuurikeskus.karksi.ee/ tel. 5198 1363

Ää Mulgimaa kooli- ja lasteaiapäeteje!

Oodame Siu mulgi kiilt ja kultuuri manu õpma! Ku Siul om uvi mede esivanembide keele ja kombide vastu ja tahat sedä kah lastege jagade, sös olet oodet mede kampa.
 Edimene kokkusaamine om kolmabe, 28. oktoobrel 2015 kell 9 Tõrvan Mulgi Kultuuri Instituudi kambren (Kevade 1, alumise kõrra pääl).
 Saame kokku egä kuu üits kõrd, kõrrage kuus tunni järest. Õpmise iist masma ei pia ja kevade saap egä osaline kah tunnistemise kirja.

Küsi tädust manu ja anna ende tulekust
 22. oktoobres
 tädä e-kirjage
 kristi2205@gmail.com
 või tel 5344 8176.

Tõrva kirik-kammersaalin

10.10 kell 18 Kuressaare linnatiater "Armastuse kirjad"
 11.10 lõikustänapühä
 19.10 kell 19 Jaak Joala laulu –
 Koit Toome ja Jorma Puusaag
 21.11 Tõrva Muusikakooli juubelikonsert
 22.11 kell 16 igävikupühapäev
 29.11 kell 16 Tarvastu segäkoori konsert
 27.12 kell 19 ans Hortus Musicus.

Tule mulgi kiilt õpma!

Villändi murdering
 Kokkusaamise kaits kõrda kuun kolmabeld
 kell 13. Tel 5661 9559, Leili.

Tarvastu murdering
 Kokkusaamise kaits kõrda kuun kolmabeld
 kell 15 Mustla pääl. Tel 5344 8176, Kristi.

Tõrva murdering
 Kokkusaamise kaits kõrda kuun riide
 kell 16. Tel 5344 8176, Kristi.

Karksi Mokalaat
 Kokkusaamise egä kuu perämine nelläbe
 kell 14. Tel 552 0205, Viuu.

Mulgimaa kultuuriprogramm oodap 2016. aasteprojekte 1.–30. novembreni 2015!

Rohkemb tädust ja tarviligu papre Rahvakultuuri keskuse kodulehe päält: www.rahvakultuur.ee
 Mulgimaa kultuuriprogrammi 2014–2017 päämine möte om alla ja elun oida mulgi eluviisi, kombit, tüüsit ja kiilt.

MULGI KULTUURI INSTITUUT

X MULGI KONVERENS 2015
 Inimese. Juure. Maastigu.

Olede oodet 9. oktoobrel X MULGI KONVERENSILE Abja kultuurimajan.

Mulke vanemb Enn Mihailov
 Mulgi Kultuuri Insituut Kaja Allilender

Konverenss om osalistel ilma rahate. Kes taht tulla, andku sellest tädä 6. oktoobres aadressi pääle mki@mulgimaa.ee +372 518 5371

PÄEVÄKAVA

09.30	Kokkutulemine, ende kirjapanemine ja kohvi
10.00 – 10.30	Vallategemine ja tervitusõsõna Muusikalise tere ütlet Mulgi segäkuur Pidulik lipu sissituumine lauluge „Mulgimaale“ Tervitusõsõna: Hr EV President Toomas Hendrik Ilves MKI vanemb Enn Mihailov Abja vallavanemb Peeter Rahnel
10.30 – 11.00	Mulgimaa Uhkus 2015. Mulke 6. vanembe välläkuulutemine
11.00 – 11.30	Maastigu ja endetäädmine. Kotsusse vaim. Semiootik ja kirjameis Valdur Mikita
11.30 – 12.00	Mulgimaa kirjameis ja nende perändus. Keeletäädlane ja Eesti Kirjandusmuuseumi direktur Urmas Sutrop
12.00 – 12.30	Mulgimaa taluehitus. Vanaviisi ja uutmuudu. Eesti Vabaõhumuuseumi tädusdirektor ja tädlane Heiki Pärdis
12.30 – 13.00	Oma kotsusse lugu. Abja linavabrik ja linakasvatemine Mulgimaal. Tartu Ülikooli doktorant Mariann Rammo
13.00 – 13.30	Mulgi värk siist ja välläst: möttit ja tähelepanekit. Mulgi elukõrraldus, äriaamine, Mulgimaa edesimine. Riigikogu aseesimeis Helir-Valdor Seeder
13.30 – 13.45	Mulgimaa rahvarõivad. Esitlemine. Uus raamat om vällä antu. Ave Matsin Kultuuriakadeemiast ja Tiina Jürgen Viljandi muuseumist
13.45 – 14.30	LÕUNE
14.30 – 16.00	Vaba olemine. Tiiuhige uvireisi: Postimaja, Ukuvakk, Abja muuseum, Abja gümnaasium

Mulgi Kultuuri Instituudi väljaanne Üitsainus Mulgimaa

Ajalehe väljaandmist toetab
 "Mulgimaa kultuuriprogramm 2014–2017"

Toimetus:

e-post: ajaleht@mulgimaa.ee
 post: Mulgi Kultuuri Instituut, Kevade 1,
 Tõrva, 68605 VALGAMAA
 toimetaja: Kristi Ilves, tel. 5344 8176
 tiraaž: 3000, küljendus ja trükk: OÜ Vali Press
 Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.